

INFORMACJA DLA OSÓB ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY

Obowiązki i uprawnienia osoby rejestrowanej w POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY (PUP) jako bezrobotnej określa ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2017r. poz. 1065 z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze do tejże ustawy.

I. Status bezrobotnego

Status bezrobotnego ma osoba, która:

- nie jest zatrudniona, tzn. nie wykonuje pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą,
- nie wykonuje innej pracy zarobkowej, tzn. nie wykonuje pracy lub nie świadczy usług na podstawie umów cywilnoprawnych, w tym: umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych,
- jest zdolna i gotowa do podjęcia:
  - zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie,
  - innej pracy zarobkowej,
  - zatrudnienia co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy, jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia tego zatrudnienia,
- nie uczy się w szkole w systemie dziennym,
- ukończyła 18 lat,
- nie ukończyła 60 lat-kobieta lub 65 lat-mężczyzna,
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, emerytury lub renty z tytułu przyznanej przez zagraniczny organ emerytalny lub rentowy, w wysokości co najmniej najniższej emerytury albo renty z tytułu niezdolności do pracy, o których mowa w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego lub nie pobiera nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego,
- nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,
- nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny o powierzchni użytków rolnych, przekraczających 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa GUS na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie,
- nie złożyła wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej, albo po złożeniu wniosku o wpis:
  - zgłosiła do ewidencji działalności gospodarczej wniosek o zawieszenie wykonywania działalności gospodarczej i okres zawieszenia jeszcze nie upłynął, albo
  - nie upłynął jeszcze okres do, określonego we wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej, dnia podjęcia działalności gospodarczej,
- nie podlega, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,
- nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie nadzoru elektronicznego,
- nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- nie pobiera na podstawie przepisów o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, zasiłku dla opiekuna,
- nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,
- nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego,
- poszukuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- zarejestrowała się we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy, a jeżeli nie jest zameldowana, to w powiatowym urzędzie pracy, na którego obszarze działania przebywa.

II. Utrata statusu bezrobotnego

Zarejestrowana osoba traci status bezrobotnego gdy:

- nie spełnia warunków określonych w części I niniejszej informacji (art. 33 ust. 4 pkt 1 ustawy),
- nie wyraziła zgody na ustalenie profilu pomocy. Pozbawienie statusu bezrobotnego następuje na okres wskazany w pkt 7,
- otrzymała pożyczkę z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub instytucji z udziałem środków publicznych na podjęcie działalności pozarolniczej lub rolniczej albo otrzymała pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej, o której mowa w art. 61e pkt 2 lit. a, albo otrzymała jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2. Pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po

- dniu otrzymania środków na podjęcie działalności (art. 33 ust. 4 pkt 2 ustawy),
4. otrzymała jednorazowo środki z PFRON lub z instytucji z udziałem środków publicznych na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. Pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu otrzymania środków na podjęcie działalności lub na wniesienie wkładu (art. 33 ust. 4 pkt 2a ustawy),
  5. rozpoczęła realizację indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisała kontrakt socjalny za skierowaniem PUP. Pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego (art. 33 ust. 4 pkt 2b ustawy),
  6. odmówiła bez uzasadnionej przyczyny lub przerwała z własnej winy udział w działaniach w ramach Programu Aktywizacja i Integracja, realizowanych przez powiatowy urząd pracy, inne podmioty na jego zlecenie lub przez ośrodek pomocy społecznej. Pozbawienie statusu następuje na okres wskazany w pkt 7 (art. 33 ust. 4 pkt 3a i 12 ustawy),
  7. odmówiła bez uzasadnionej przyczyny, przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy określonej w ustawie lub poddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym, mającym na celu ustalenie zdolności do pracy lub udziału w innej formie pomocy określonej w ustawie. Pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od dnia odmowy na okres:
    - 120 dni w przypadku pierwszej odmowy,
    - 180 dni w przypadku drugiej odmowy,
    - 270 dni w przypadku trzeciej i każdej kolejnej odmowy (art. 33 ust. 4 pkt 3),
  8. nie stawiała się w powiatowym urzędzie pracy w wyznaczonym terminie i nie powiadomiła w okresie do 7 dni o uzasadnionej przyczynie tego niestawiennictwa (art. 33 ust. 4 pkt 4 ustawy). Pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od dnia niestawienia się w PUP odpowiednio na okres:
    - 120 dni w przypadku pierwszego niestawiennictwa,
    - 180 dni w przypadku drugiego niestawiennictwa,
    - 270 dni w przypadku trzeciego i kolejnego niestawiennictwa,
  9. złożyła wniosek o pozbawienie statusu bezrobotnego (art. 33 ust. 4 pkt 6 ustawy),
  10. nie stawiała się w powiatowym urzędzie pracy właściwym dla nowego miejsca zamieszkania w terminie 14 dni od dnia zmiany miejsca zameldowania (art. 33 ust. 4 pkt 4a ustawy),
  11. z własnej winy przerwała staż, szkolenie, wykonywanie prac społecznie użytecznych, realizację indywidualnego planu działania lub inną formę pomocy określoną w ustawie. Pozbawienie statusu następuje od dnia przerwania na okres wskazany w pkt 7 (art. 33 ust. 4 pkt 7 ustawy),
  12. po skierowaniu nie podjęła szkolenia, przygotowania zawodowego dorosłych, stażu, wykonywania prac społecznie użytecznych, lub innej formy pomocy określonej w ustawie. Pozbawienie statusu bezrobotnego następuje od następnego dnia po dniu skierowania na okres wskazany w pkt 7 (art. 33 ust. 4 pkt 8 ustawy),
  13. pozostaje niezdolna do pracy wskutek choroby lub przebywania w zakładzie leczenia odwykowego przez nieprzerwany okres 90 dni, przy czym za okres nieprzerwany uważa się również okresy niezdolności do pracy wskutek choroby oraz przebywania w zakładzie leczenia odwykowego w sytuacji, gdy każda kolejna przerwa między okresami niezdolności do pracy wynosi mniej niż 30 dni kalendarzowych. Pozbawienie statusu bezrobotnego następuje z upływem ostatniego dnia wskazanego okresu 90- dniowego (art. 33 ust. 4 pkt 9 ustawy),
  14. nie przedstawiła zaświadczenia o niezdolności do pracy wskutek choroby lub opieki nad chorym członkiem rodziny na druku ZUS ZLA. Pozbawienie statusu bezrobotnego następuje z pierwszym dniem niezdolności do pracy (art. 33 ust. 4 pkt 10 i art. 80 ust. 2 ustawy),
  15. z własnej winy przerwała program przygotowania zawodowego dorosłych, nie przystąpiła do egzaminu kwalifikacyjnego, czeladniczego lub sprawdzającego (art. 33 ust. 4 pkt 11 ustawy),
  16. z własnej winy przerwał udział w działaniach w ramach Programu Aktywizacja i Integracja, realizowanych przez powiatowy urząd pracy, inne podmioty na jego zlecenie lub przez ośrodek pomocy społecznej (art. 33 ust. 4 pkt 12 ustawy).

Starosta nie może pozbawić statusu bezrobotnego:

- kobiety w ciąży z powodu niezdolności do pracy związanej z ciążą trwającej przez nieprzerwany okres 90 dni, o którym mowa w art. 33 ust. 4 pkt 9 ustawy, z wyłączeniem przypadku złożenia wniosku o pozbawienie tego statusu przez samą bezrobotną (art. 33 ust. 4d ustawy),
- matki dziecka; ojca dziecka, w przypadku śmierci matki dziecka, porzucenia dziecka przez matkę albo rezygnacji przez matkę z prawa do korzystania z zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego; bezrobotnego po przysposobieniu dziecka, bezrobotnego po przyjęciu dziecka na wychowanie i wystąpieniu do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub po przyjęciu dziecka na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej – z uwagi na brak zdolności i gotowości do podjęcia zatrudnienia spowodowany opieką nad tym dzieckiem przez okres, przez który przysługiwałby im, zgodnie z odrębnymi przepisami, zasiłek macierzyński w okresie urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz urlopu rodzicielskiego, z wyłączeniem przypadku złożenia wniosku o pozbawienie tego statusu przez samego bezrobotnego (art. 33 ust. 4 g ustawy),
- bezrobotnego, który został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego jako założyciel spółdzielni socjalnej po dniu zarejestrowania w PUP, w związku z uwzględnieniem przez starostę jego wniosku o przyznanie środków na założenie spółdzielni socjalnej, do dnia następnego po dniu otrzymania tych środków (art. 33 ust. 4e ustawy).

W przypadku pozbawienia statusu bezrobotnego na wskazany okres ponowne nabycie statusu bezrobotnego może nastąpić w wyniku ponownej rejestracji, po upływie tego okresu, przy spełnieniu warunków zawartych w ustawie do jego nabycia.

Pozbawienie statusu osoby bezrobotnej skutkuje jednoczesnym pozbawieniem prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Zasiłek wypłacony mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do jego pobierania (zawartych w części I) uważa się za nienależnie pobrany i podlega zwrotowi.

Osoba, która pobrała nienależne świadczenie pieniężne, obowiązana jest do zwrotu, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji, kwoty otrzymanego świadczenia wraz z przekazaną od tego świadczenia zaliczką na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składką na ubezpieczenie zdrowotne (art. 76 ust. 1 ustawy). Kwoty nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

III. Obowiązki bezrobotnego

1. Bezrobotny ma obowiązek zgłaszania się do właściwego powiatowego urzędu pracy w wyznaczonym przez urząd terminie w celu przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy proponowanej przez urząd lub w innym celu wynikającym z ustawy i określonym przez urząd pracy, w tym potwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (art. 33 ust. 3 ustawy).
2. Bezrobotny ma obowiązek przyjmowania propozycji odpowiedniej pracy, tj. zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, które podlegają ubezpieczeniom społecznym i do wykonywania których bezrobotny ma wystarczające kwalifikacje lub doświadczenie zawodowe, lub może je wykonywać po uprzednim szkoleniu albo przygotowaniu zawodowym dorosłych, a stan zdrowia pozwala mu na ich wykonywanie oraz łączny czas dojazdu do miejsca pracy i z powrotem środkami transportu zbiorowego nie przekracza 3 godzin, za wykonywanie których osiąga miesięczne wynagrodzenie brutto, w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy (art. 2 ust. 1 pkt 16 ustawy).
3. **Bezrobotny jest obowiązany zawiadomić w ciągu 7 dni powiatowy urząd pracy o podjęciu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub o złożeniu wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej oraz o zaistnieniu innych okoliczności powodujących utratę statusu bezrobotnego albo utratę prawa do zasiłku, (art. 74 ustawy). Bezrobotny, który podjął zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą bez powiadomienia o tym właściwego urzędu pracy podlega karze grzywny nie niższej niż 500 zł (art. 119 ust. 2 ustawy).**
4. Bezrobotny, który w okresie nie dłuższym niż 10 dni przebywa za granicą lub pozostaje w innej sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia, nie zostaje pozbawiony statusu bezrobotnego, jeżeli o zamierzonym pobycie za granicą lub pozostawaniu w sytuacji powodującej brak gotowości do podjęcia zatrudnienia uprzednio zawiadomił powiatowy urząd pracy Zasiłek za ten okres nie przysługuje. Całkowity okres zgłoszonego pobytu za granicą oraz braku gotowości do pracy z innego powodu nie może przekroczyć łącznie 10 dni w okresie jednego roku kalendarzowego (art. 75 ust. 3 ustawy).
5. Bezrobotny jest obowiązany do składania lub przesyłania powiatowemu urzędowi pracy pisemnego oświadczenia o przychodach pod rygorem odpowiedzialności karnej oraz innych dokumentów niezbędnych do ustalenia jego uprawnień do świadczeń przewidzianych w ustawie w **terminie 7 dni od dnia uzyskania przychodów (art. 75 ust. 6 ustawy)**. Za przychód uważa się przychody z innego tytułu niż zatrudnienie, inna praca zarobkowa, działalność gospodarcza, zasiłek lub inne świadczenie wypłacane z Funduszu Pracy, podlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.
6. Osoba, która ma zamiar zmienić miejsce zameldowania lub pobytu, ma obowiązek uprzedniego poinformowania powiatowego urzędu pracy, w którym jest zarejestrowana, o terminie tej zmiany (**§ 10 ust. 1 Rozp. I**). Na jej wniosek, powiatowy urząd pracy przesyła odpisy karty rejestracyjnej oraz innych dokumentów do powiatowego urzędu pracy właściwego ze względu na aktualne miejsce zameldowania lub pobytu tej osoby oraz wyłącza z rejestru bezrobotnych kartę rejestracyjną (**§ 10 ust. 2 Rozp. I**).
7. W przypadku, o którym mowa w pkt 6, osoba, która zmieniła zameldowanie lub miejsce pobytu obowiązana jest zgłosić się w powiatowym urzędzie pracy właściwym dla aktualnego miejsca zameldowania lub pobytu w terminie 14 dni od dnia zmiany miejsca zameldowania lub pobytu (**§ 10 ust. 3 Rozp. I, art. 73 ust. 2a ustawy**). Niezarejestrowanie się w ww. terminie spowoduje utratę nabytych uprawnień (statusu bezrobotnego, prawa do zasiłku).
8. Każda osoba bezrobotna, z wyjątkiem odbywających leczenie w zakładach lecznictwa odwykowego jest zobowiązana do przedstawiania zaświadczeń o niezdolności do pracy wskutek choroby lub opieki nad chorym członkiem rodziny na druku ZUS ZLA. Nieprzedstawienie zaświadczenia w wymaganej formie skutkuje pozbawieniem statusu bezrobotnego z pierwszym dniem niezdolności do pracy (art. 80 ust. 2 ustawy).
9. Bezrobotny zawiadamia (np. telefonicznie) powiatowy urząd pracy o niezdolności do pracy w terminie 2 dni od dnia wystawienia zaświadczenia o niezdolności do pracy oraz dostarcza to zaświadczenie w terminie 7 dni od dnia jego wystawienia. W przypadku krótkotrwałej niezdolności do pracy dostarczenie tego zaświadczenia musi nastąpić bezzwłocznie po ustaniu przyczyny niezdolności do pracy.
10. **Bezrobotny ma obowiązek zawiadomić powiatowy urząd pracy o wszelkich zmianach w danych przekazanych w trakcie rejestracji oraz w złożonych oświadczeniach (w szczególności o zmianie swojego adresu), w terminie 7 dni od dnia ich wystąpienia (§ 8 Rozp. I). W razie nie dokonania tego obowiązku doręczenie pisma pod dotychczasowy adres ma skutek prawny (art. 41 § 2 kodeksu postępowania administracyjnego).**
11. Bezrobotny, który utracił status bezrobotnego na okres krótszy niż 365 dni z powodu podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, pozarolniczej działalności lub uzyskiwania przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie i zarejestrował się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny w okresie 14 dni od dnia ustania zatrudnienia, zaprzestania wykonywania innej pracy zarobkowej, prowadzenia pozarolniczej działalności, pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego po ustaniu zatrudnienia, zaprzestaniu wykonywania innej pracy zarobkowej, prowadzenia pozarolniczej działalności lub osiągania przychodu przekraczającego połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę miesięcznie, posiada prawo do zasiłku na czas skrócony o okres pobierania zasiłku przed utratą statusu bezrobotnego oraz o okres zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, okres odbywania stażu, szkolenia lub przygotowania zawodowego dorosłych przypadających na okres, w którym przysługiwałby zasiłek oraz o okresy nieprzysługiwania zasiłku, o których mowa w art. 75 ust. 1-3 ustawy (art. 73 ust. 5 ustawy).
12. Osoba, która utraciła na okres nie dłuższy niż 365 dni status bezrobotnego, a w dniu kolejnej rejestracji ponownie spełnia

